

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Hotărâre tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.*

SECȚIA A DOUA

DECIZIE

Cererea nr. 11657/16
Vladimir FILAT versus Republica Moldova
și alte 4 cereri
(a se vedea lista în anexă)

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a Doua), întrunită la 19 martie 2019 într-un Comitet compus din:

Ivana Jelić, Președinte,

Valeriu Grițco,

Darian Pavli, *judecători*,

și Hasan Bakırcı, Grefier adjunct al Secției,

Având în vedere cererile menționate mai sus depuse la datele indicate în tabelul anexat,

Deliberând, decide următoarele:

ÎN FAPT

1. Lista cererilor este prezentată în anexă.

A. Circumstanțele cauzei

2. Circumstanțele cauzei, prezentate de către părți, pot fi rezumate după cum urmează.

3. Reclamanții sunt sau au fost deținuți (a se vedea lista din anexă) în locurile de detenție din Moldova. În cererile lor, ei invocă condițiile de detenție, pe care le-au descris detaliat.

B. Legislația națională și texte pertinente

6. La 1 ianuarie 2019 au intrat în vigoare modificările la Codul de procedură penală introduse prin legile nr. 163 din 20 iulie 2017 și nr. 272 din 29 noiembrie 2018. Acestea prevăd introducerea unui nou remediu preventiv și compensatoriu pentru plângerile cu privire la condițiile inadecvate de detenție.

7. Conform acestor noi prevederi, persoanele care au o cerere depusă în fața Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la condițiile detenției lor pot exercita, în termen de patru luni de la 1 ianuarie 2019, dreptul la remediu menționat mai sus.

8. Legea și actele interne relevante, precum și textele Consiliului Europei sunt prezentate în decizia *Draniceru v. Republica Moldova* ((dec.), nr. 31975/15, §§ 10-19, 12 februarie 2019).

PLÂNGERI

7. Invocând Articolul 3 din Convenție, reclamantii s-au plâns de condițiile materiale ale detenției lor, considerate contrare acestei dispoziții, precum și de lipsa asistenței medicale în timpul detenției. În cererile nr. 15469/17 și 19317/17, aceștia, de asemenea, susțin că nu ar fi primit îngrijiri medicale adecvate în detenție.

8. În plus, reclamantii mai invocă încălcarea diverselor articole din Convenție și din Protocoalele la aceasta.

ÎN DREPT

A. Cu privire la conexarea cererilor

1. Având în vedere similaritatea cererilor, Curtea consideră că este necesar să le examineze împreună într-o singură decizie, în conformitate cu Articolul 42 § 1 din Regulamentul său.

B. Cu privire la plângerea formulată în baza Articolului 3 din Convenție referitor la condițiile materiale de detenție

1. Instituirea unui nou remediu național

2. Curtea notează că, începând cu 1 ianuarie 2019, justițiabilii se pot prevala de noul remediu pentru a invoca condițiile detențiilor lor. În decizia sa recentă *Draniceru* (decizie citată mai sus, §§ 26-41), Curtea a analizat

dispozițiile referitoare la acest remediu și s-a pronunțat asupra eficienței sale, din care rezultă următoarele.

1. Noul remediu include o componentă preventivă și alta compensatorie. Cu referire la prima, în cazul în care plângerea este considerată fondată, judecătorul de instrucție, sesizat de o persoană condamnată, poate să dispună penitenciarului remedierea situației în termen de maximum cincisprezece zile, iar la sfârșitul acestei perioade administrația penitenciară trebuie să informeze judecătorul cu privire la măsurile concrete întreprinse. Cu referire la componenta compensatorie, judecătorul poate: a) decide reducerea sentinței persoanei condamnate, pe baza unei scutiri de 1-3 zile pentru o perioadă de detenție de zece zile în condiții necorespunzătoare și (b) în cazul în care reducerea sentinței nu este suficientă pentru a despăgubi persoana condamnată sau în cazul în care reținerea în condiții necorespunzătoare este mai mică de zece zile, să se acorde persoanei condamnate o compensație pecuniară de maximum două unități convenționale, *id est* 100 lei moldovenești (aproximativ 5,10 EUR conform cursul oficial de schimb valabil la 1 ianuarie 2019) pentru fiecare zi de detenție în condiții necorespunzătoare.

2. Persoanele deținute care nu sunt condamnate pot fi despăgubite de către instanța de judecată, care stabilește pedeapsa cu închisoarea, conform următoarelor formule: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv în condiții neadecvate. În cazurile în care nu se poate aplica reducerea, acuzatul/inculpatul poate înainta o acțiune civilă pentru a cere despăgubiri.

5. Curtea reiterează faptul că ea a constatat deja că noul remediu stabilit în Republica Moldova *a priori* poate fi considerat eficient și că, în principiu, există perspective de remediere adecvată a încălcărilor Convenției care rezultă din condițiile de detenție necorespunzătoare (*Draniceru*, decizie menționată mai sus, § 41).

2. Epuizarea noului remediu

3. Curtea reiterează că principiile relevante aplicabile în materie de epuizare a căilor interne de recurs instituite în urma unei hotărâri-pilot sunt deja bine-stabilite (a se vedea, printre multe altele, *Demopoulos și alții v. Turcia* (dec.) [MC], nr. 46113/99 și 7 altele, §§ 69-70 și 87-88, CEDO 2010, *Stella și alții v. Italia* (dec.), nr. 49169/09 și alții, §§ 38-41, 16 septembrie 2014, și *Domján v. Ungaria* (dec.), nr. 5433/17, §§ 31-34, 14 noiembrie 2017). În special din această jurisprudență rezultă că, deși epuizarea căilor de interne recurs se apreciază la data depunerii cererii în fața Curții, această regulă suferă excepții care pot fi justificate de către circumstanțele unei cauze anumite, în particular atunci când un remediu a fost instituit în urma unei hotărâri-pilot pronunțate de către Curte.

7. Curtea a constatat deja că noul remediu cu privire la condițiilor de detenție introdus în sistemul juridic moldovenesc *a priori* a fost eficient, că a fost justificată aplicarea excepției de la principiul epuizării căilor de recurs

interne, și că justițiabilii trebuiau să se prevaleze de acesta (*Draniceru*, decizie pre-citată, §§ 41, 43-44).

8. Revenind la prezenta cauză, Curtea notează că noul remediu este la dispoziția reclamanților și că acesta poate fi exercitat în termen de patru luni începând cu 1 ianuarie 2019.

9. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că, în măsura în care se invocă detenția în condiții materiale contrare Articolului 3 din Convenție, reclamanții trebuie să se prevaleze de noul recurs respectiv pentru a obține recunoașterea încălcării și, după caz, compensarea adecvată. În același timp, Curtea afirmă că, în cazul în care nu obțin câștig de cauză la nivel național, aceștia vor putea depune o nouă cerere în fața Curții în termen de șase luni de la epuizarea noului remediu (*Draniceru*, decizie pre-citată, § 45).

10. Curtea declară din nou că își rezervă dreptul de a examina coerența jurisprudenței instanțelor naționale cu propria jurisprudență, precum și eficacitatea căilor de recurs atât în teorie, cât și în practică. În orice caz, sarcina probei cu privire la eficacitatea căilor de recurs va fi pusă pe seama statului reclamat (*ibidem*, § 46).

11. Din aceste considerente, rezultă că plângerea reclamanților cu referire la condițiile materiale inadecvate de detenție trebuie respinsă pentru neepuizarea căilor de recurs interne, în conformitate cu Articolul 35 §§ 1 și 4 din Convenție.

C. Cu privire la celelalte plângeri

4. În plus, reclamanții se plâng de încălcarea diferitelor articole din Convenție și Protocoalele sale. În plus, reclamanții, în cererile nr. 15469/17 și 19317/17, se plâng și de lipsa asistenței medicale în detenție, invocând Articolul 3 din Convenție.

5. Curtea nu se consideră în măsură să se pronunțe cu privire la necesitatea de a comunica aceste plângeri Guvernului pârât în conformitate cu articolul 54 § 2 (b) și suspendă examinarea lor.

Din aceste motive, Curtea, în unanimitate,

Decide să conexeze cererile;

Declară inadmisibile plângerile în baza Articolului 3 din Convenție, cu referire la condițiile materiale de detenție;

Amână examinarea celorlalte plângeri ale reclamanților, inclusiv a celor formulate în cererile nr. 15469/17 și 19317/17 în baza Articolului 3 din Convenție, cu referire la lipsa asistenței medicale în detenție.

Redactată în limba franceză și notificată în scris la 28 martie 2019.

Hasan Bakırcı
Grefier adjunct

Ivana Jelić
Președinte

ANNEXE

Nr.	Cererea nr.	Data înaintării	Reclamant Data nașterii Locul de reședință Naționalitate	Reprezentat de	Plângerile privind condițiile materiale de detenție	Plângerile referitor la lipsa condițiilor de îngrijire în detenție
1	11657/16	08/12/2015	Vladimir FILAT 06/05/1969 Chișinău moldovean	Victor MUNTEANU	Articolul 3	-
2	15469/17	15/02/2017	Ion MOTPAN 12/04/1959 Seliște moldovean	Veronica PASCAL	Articolul 3	Articolul 3
3	18095/17	27/02/2017	Vladimir ȚURCANU 23/03/1977 Durlești moldovean	Andrei BIVOL	Articolul 3	-

Nr.	Cererea nr.	Data înaintării	Reclamant Data nașterii Locul de reședință Naționalitate	Reprezentat de	Plângerile privind condițiile materiale de detenție	Plângerile referitor la lipsa condițiilor de îngrijire în detenție
4	19317/17	28/02/2017	Chirică LAZĂR 19/03/1961 Chișinău moldovean	Vitalie ZAMĂ	Articolul 3	Articolul 3
5	27813/17	04/04/2017	Roman ZVEZDenco 03/11/1984 Ungheni moldovean	Augustin PROCOPOVICI	Articolul 3	-